

"תרמתי כליה ואני לא מפסיקה לחייך"

תורמי כליות בהם אלון ברנר ז"ל ממזרע (מימין) ומאיה ארטל ויסמן מניר דוד (שנייה משמאל) | צילום: באדיבות עמותת "מתנת חיים"

למה דווקא עמק
המעיינות מוביל במספר
תורמי הכליה לנפש? מה
מביא אנשים, חילונים
ודתיים, לתרום ואיך זה
קשור למשבר גיל 50?

אכרת שלם

במקורות היהודיים נזכר הביטוי
"בוחן כליות ולב", כלומר, הכליות
חשובות לא פחות מהלב. ובאמת לכליות
יש תפקיד מרכזי בגוף האדם וביהדות יש
להן גם הקשר רוחני: הן נחשבות לאיברים
המבטאים מצפון. בימים מטלטלים
אלה, כשהשנאה והקרעים בעם הולכים
ומעמיקים, יש מקום שבו חם מאוד אומנם,
אך הוא גם מלא בחסד וטוב לב. מדובר
בעמק המעיינות, האזור המוביל בארץ
ובעולם במספר תורמי הכליה ממניעים
אלטרואיסטיים. בעמק המעיינות, בו יש
ריכוז של קיבוצים דתיים, יש 25 תורמים.
בקיבוץ מירב למשל יש שמונה תורמים
(ועוד שניים בדרך) ובמעלה גלבוע שישה
תורמים ועוד היד נטויה.

מעל 200 השתלות כליה בשנה נערכות
בארץ באמצעות עמותת "מתנת חיים",
אשר הוקמה לפני 14 שנים ומאז מספר
המושתלים באמצעותה הגיע ל-1480.

סילוק פסולת

ישראל נמצאת במקום הראשון בעולם
בתרומות כליה מן החי לנפש. שיעור ניכר
מגיע מתורמים דתיים לאומים וחרדים,
עיניהם נשואות אל המצווה הקדושה ביותר
ביהדות - הצלת נפשות. בשנים האחרונות
עלה גם בצורה ניכרת גם מספר התורמים
החילונים.

בישראל יש היום מעל 900 איש
שממתינים להשתלת כליה ובינתיים חיים
בזכות הדיאליזה עד שימצא להם תורם.
300 איש נוספים מתקרבים למצב שבו
יצטרכו דיאליזה. מספר הפניות לתרומת
כליה עולה בכל שנה. לאחר ההשתלה
מושתלי הכליה מתנתקים ממכונת
הדיאליזה וחוזרים לחיים רגילים.
לכליות יש תפקיד חשוב מאוד. הן

זכותו של אדם לתרום למי
שהוא מרגיש קרוב אליו.
בעמותה שלנו יש יהודים
וערבים. יש אפילו כאלה
התורמים דווקא לערבים.
התורמים מייצגים את כל
שכבות העם

אחראיות על סילוק פסולת ועודפי מים
מהדם, הן שומרות על מאזן הנוזלים בגוף,
מאזנות את לחץ הדם ואת ייצור הכדוריות
האדומות ועוד. חולי הכליות תלויים
במכונת הדיאליזה המחזיקה אותם בחיים.
הסיכוי להשתלה נותן להם תקווה לחזור
ולחיות חיים נורמליים אבל התור ארוך
וזמן ההמתנה מייסר.

רוב התורמים עושים זאת באמצעות עמותת
"מתנת חיים" אותה ייסד הרב ישעיהו
הבר, שהיה בעצמו מושתל כליה, ונפטר
מקורונה. היום יו"ר העמותה היא רעייתו
הרבנית רחל הבר, שקיבלה השנה את פרס
ישראל ביום העצמאות. בטקס קבלת הפרס
אמרה: "כאשר רואים את תחיית המתים
הזו, שהיא לא רק של אותו אדם, אלא גם
של כל המשפחה שלו, שהייתה ככולה
יחד איתו לאילוצי הדיאליזה, זו הנחמה
שלי, זה מה שנותן לי כוח להמשיך לפעול.
הפרס מגיע לתורמי הכליה, הם הגיבורים
האמיתיים, הם אלה שנכנסו לחדר הניתוח
ונפרדו מחלק מגופם, הם אלה שהעבירו

אותו לאדם שאינם מכירים, וכל זאת במעטפת אדירה של אהבה".

אף רגע של חרטה

בשנת 2015 נכנסה ג'ודי סינגר לתפקיד סמנכ"לית העמותה "מתנת חיים" והיא עושה את עבודתה בנחישות ובמרץ בלתי נדלה. ג'ודי, ג'ינג'ית, פלפלית, מלאה אנרגיה ורצון להוסיף טוב וחסד לעולם. לפני עשר שנים היא בעצמה תרמה ככליה, והיום כל האנרגיה שלה מושקעת בעמותה. היא מעורדת יותר ויותר אנשים לחוות את חווית הנתינה, שלדעתה משפיעה לטובה על נפש האדם ברמה הרוחנית הכי עמוקה.

ג'ודי סינגר (61) חברת קיבוץ מירב, נולדה בארה"ב והגיעה לארץ בגיל 21 עם גרעין עלייה לחנתון, משם עברה למעלה גלבוע, ואחר כך לירושלים, שם הכירה את מי שיהיה בעלה (שגם הוא אמריקאי). שניהם רצו לחיות במקום כפרי שיש בו קהילה, ומצאו את קיבוץ מירב כמקום מתאים שיש בו אווירה הומניסטית ויזמויות חסד רבות. לזוג יש שלוש בנות. (אגב, במירב שעל הגלבוע המוזכר בזמן האחרון בנושאים ביטחוניים, מתגוררות 145 משפחות).

כבעלת תואר בכלכלה מושינגטון יוניברסיטי השתלבה מיד במפעל הנרות הגדול של הקיבוץ כתמחירנית ואחראית מחשוב ולוגיסטיקה, ולאחר סגירת המפעל נתנה שירותים לקיבוצים בסביבה.

איך זה התחיל אצלך?
"בגיל 50 היה לי משבר אמצע החיים. חשבתי מה אני הולכת לעשות הלאה.

העבודה הטכנית כבר לא הייתה משאת חיי, וחפשי משהו עם משמעות, עם אנשים. יום אחד ראיתי באינטרנט כתבה על אישה שהייתה בשנת שבתון בארץ. בעת שהותה כאן תרמה כליה ותיארה מה זה עשה לה. מיד נדלק בי ניצוץ והתחלתי להתעניין בנושא. קראתי הרבה חומר כדי להבין מה זה אומר לתרום כליה. התקשרתי לרב ישעיהו הבר ז"ל והגעתי לביתו בירושלים. היה לו ידע רב בנפרולוגיה, והוא היה מקושר לכל בתי החולים. בבית סיפרתי למשפחתו, הסברתי להם שהנתיחות אינו נחשב למסוכן, ואף אחד לא התנגד.

התחלתי את התהליך שכלל חצי שנה של המון בדיקות. ברגע שנמסר לי שאני כשירה לתרומה, ויש אישה מתאימה, הייתי בעננים! עברתי את הנתיחות ברמב"ם. הנתינה הזו התאימה לי בול, והיא כל כך שימחה אותי. לא היה לי אף רגע של חרטה. לא פחדתי, סמכתי על הרופאים. אחרי שלושה ימי אשפוז חזרתי הביתה, היו כאבים, אך לא מעבר לאופטלגין. אחרי שלושה שבועות חזרתי לעבודה באוניברסיטה במחשוב, והתחלתי להתנדב בעמותה. היום אני לא נזקקת לתרופות וגם לא לדיאטה מסוימת, אני חיה רגיל ועושה הכול כמו קודם".

כשחזרה מבית החולים קהילת מירב עטפה אותה בחיבוק חם ואוהב, חברים הביאו אוכל, עזרו ונענו לכל צרכיה. בכלל, מירב הוא קיבוץ מיוחד, המפעיל מסגרות מיוחדות לאוכלוסיות חלשות. האווירה היא מאוד הומאנית. אולי בשל כך הצעד שלה התקבל באהדה ואפילו קצת כמוכן מאלי.

יום אחד ראיתי באינטרנט כתבה על אישה שהייתה בשנת שבתון בארץ. בעת שהותה כאן תרמה כליה ותיארה מה זה עשה לה. מיד נדלק בי ניצוץ והתחלתי להתעניין בנושא

לא מזמן ניטש ויכוח בקשר להתניית תרומה רק ליהודים, מה דעתך?
"אני לא התנית, קיבלתי את ההחלטה של הרופאים ללא עוררין. רק הם קובעים מי הכי דחוף. הייתי שמחה שכולם יתנו בלי להתנות ובלי להגדיר. אבל צריך לזכור שזכותו של מי שנותן מתנה, לתת למי שהוא מחליט. בדרך כלל תורמים לקרובי משפחה. באווירה הקיימת היום בארץ גם זה יכול להתפרש בגזענות, אבל זה לא כך. זכותו של אדם לתרום למי שהוא מרגיש קרוב אליו. בעמותה שלנו יש יהודים וערבים. ויש אפילו כאלה התורמים דווקא לערבים. התורמים מייצגים את כל שכבות העם. ככלל, יש יותר מושתלים חילונים מדתיים.

מייסדי עמותת "מתנת החיים", הרב ישעיהו הבר ז"ל ורעייתו רחל הבר, כלת פרס ישראל | צילום: חיים מאירסדורף

הכרת את הנתרמת?

"היכרנו לאחר ההשתלה, שמה רינה דוד, חיפאית, אנחנו בקשר טלפוני של 'שבת שלום' כל שבוע, המשפחות שלנו נפגשות מדי פעם. יש לה שני בנים ונכדה, והיא חיה היום באושר ושמחה".

מה זה עשה לך?

"היום אני אדם יותר מאושר. היכולת שלי לעזור לאדם, להיטיב את חייו, זה דבר אדיר! עצם ההבנה שעזרתי למישהו, מעיפה אותי למעלה. זה שידרג לי את החיים. מאז התרומה שלי אני מתהלכת בעולם ולא מפסיקה לחייך. כשאני נפגשת עם התורמים אני מבחינה בברק בעיניהם, זה מדבק. הם באמת חשים שקיבלו מתנה".

האם הרצון לתרום נובע מתוך אמונה דתית?
"לא דווקא. זוהי תרומה אלטרואיסטית טהורה. נכון, אנשים דתיים מתחנכים לנתינה, לעשות את העולם קצת יותר טוב. זה נראה טבעי. אבל יש גם חילונים לא מעטים שרואים בהצלת חיים ערך משמעותי יקר".

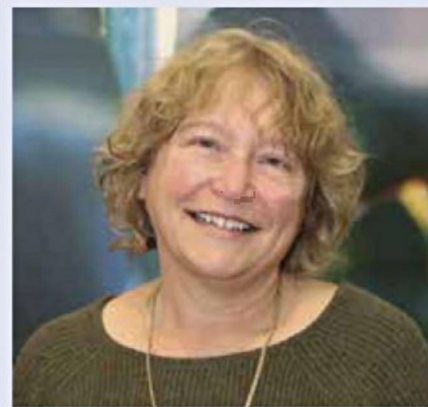
למה דווקא באזור שלכם יש הרבה תורמים?

"בקהילות קטנות תורמים יותר מבערים הגדולות, בגלל המשפחתיות התומכת. לכן, חברי קיבוץ הם מועמדים מעולים לתרומה. באמצעות העמותה תרמו 53 קיבוצניקים, 38 מהם באו מהקיבוץ הדתי, ו-15 משאר הקיבוצים. ויש תורמים נוספים בדרך".

איך את מביאה את הנושא לידיעת הציבור?

"הרבה פרסומים ברשתות החברתיות. לא מזמן ערוץ 11 הפיק כתבה על שלושה תורמי כליה שטיפסו על הקלימנג'רו יחד עם הזמר עידן עמדי. זה היה גימיק שיווקי מוצלח, רצינו להראות שגם עם כליה אחת אפשר לעשות דברים משוגעים".
חדוות הנתינה של התורמים היא ביטוי עמוק של הפסוק "ואהבת לרעך כמוך". הם קיבלו מתנה, והפכו לאנשים טובים יותר, מכילים יותר, אוהבים יותר.

מי יכול לתרום? למי פונים?

ג'ודי סינגר, סמנכ"לית עמותת "מתנת חיים". מדובר בהחלטה מאוד משמעותית | צילום: בניה יהודה

עמותת "מתנת חיים":

kilya.org.il

ג'ודי סינגר: 054-3213911

"יש הגבלות גיל" מסבירה ג'ודי סינגר, סמנכ"לית עמותת "מתנת חיים". "מאחר שמדובר בהחלטה מאוד משמעותית אסור לתרום מתחת לגיל 27, ונשים תורמות אחרי לידות. קשה לעבור את כל הבדיקות הרפואיות אחרי 65, אבל לא בלתי אפשרי. אני מכירה שתי נשים שתרמו אחרי גיל 70".
ניתן לתרום גם באמצעות המרכז הלאומי להשתלות. "התורמים מופנים למאגר ההצלבות הלאומי המורכב מזוגות בני משפחה שאין ביניהם התאמה", מסבירה ד"ר תמר אשכנזי, בת בית השיטה, מנהלת המרכז הלאומי להשתלות, "וכך בזכות תורם אחד יכולה להתבצע שרשרת של השתלות".

המרכז הלאומי להשתלות במשרד הבריאות: adi@moh.health.gov.il